लेकम गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्डः १, संख्याः २७, मितिः २०८१/०१/२४

भाग - २

लेकम गाउँपालिकाको सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत मितिः २०८०/१२/०७

गाउँसभाबाट अनुमोदित मितिः २०८०/१२/०८

लेकम गाउँपालिका

प्रस्तावना: लेकम गाउँपालिकाले एक आर्थिक वर्षमा समग्र सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गरे नगरेको सम्बन्धमा लेखाजोखा गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५) मा उल्लेख भए बमोजिमको प्रावधान कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई सहज गर्न यो **"लेकम गाउँपालिकाको सामाजिक परीक्षण कार्यविधि-२०८०"** तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद-१
उद्देश्य, संक्षिप्त नाम र परिभाषा

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

यो कार्यविधिको नाम **"लेकम गाउँपालिकाको सामाजिक परीक्षण कार्यविधि-२०८०"** रहेको छ।यो कार्यविधि लेकम गाउँपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. कार्यविधिको उद्देश्य

लेकम गाउँपालिकाको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यसलाई पालना गर्न भएको प्रयास तथा कार्य सम्पादनको लेखाजोखा गर्ने प्रक्रिया मार्गदर्शन गर्नु यस कार्यविधिको मुख्य उद्देश्य हुनेछ। यस कार्यविधिले सामाजिक परीक्षणको व्यवस्था स्थानीय तहले अनिवार्य रूपमा लागु गर्नका लागि परीक्षण विधिलाई सरलीकृत गर्न, प्रक्रियालाई स्पष्ट तथा व्यवस्थित गर्न, सामाजिक परीक्षण प्रक्रियामा एकरूपता ल्याउन र सामाजिक परीक्षण कार्यलाई संस्थागत गर्न सहयोग पुर्याउनेछ ।

३. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

क) **"ऐन"** भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनुपर्छ ।

ख) **"स्थानीय तह"** भन्नाले जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका र गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्नेछ ।

ग) **"सभा"** भन्नाले नेपालको संविधानको धारा २२२ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभा, धारा २२३ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभा र धारा २२० को उपधारा (१) बमोजिमको जिल्ला सभा सम्झनु पर्नेछ ।

घ) **"कार्यपालिका"** भन्नाले संविधानको धारा २१५ बमोजिम गठन भएको गाउँ कार्यपालिका र संविधानको धारा २१६ बमोजिम गठन भएको गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्नेछ ।

ङ) **"स्थानिय तहको प्रमुख"** भन्नाले गाउँपालिकाको लागि गाउँपालिकाको अध्यक्ष, नगरपालिकाको लागि नगरपालिकाको प्रमुख तथा जिल्ला समन्वय समितिको लागि जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख सम्झनु पर्नेछ ।

च) **"मन्त्रालय"** भन्नाले नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

छ) **"विषयगत मन्त्रालय"** भन्नाले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय बाहेकका नेपाल सरकारका विकास निर्माण एवं सेवा सुविधाको प्रवाहसँग सम्बन्धित अन्य मन्त्रालयहरू र प्रदेशस्थित मन्त्रालयहरूलाई सम्झनुपर्छ ।

ज) **"विषयगत कार्यालय"** भन्नाले नेपाल सरकारका विभिन्न विषयगत मन्त्रालय अन्तर्गत जिल्लास्थित कार्यालय तथा डिभिजन कार्यालय र प्रदेशस्थित विषयगत कार्यालय समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

झ) **"विकास साझेदार"** भन्नाले नेपाल सरकारसँग भएको सम्झौता बमोजिम नगद, जिन्सी एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने द्विपक्षीय एवं बहुपक्षीय दातृ निकाय, संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकायहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था र पालिकासँग भएको सम्झौता बमोजिम नगद, जिन्सी एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था समेतलाई सम्झनुपर्छ ।

ञ) **"उपभोक्ता समिति"** भन्नाले पालिकाद्वारा स्वीकृत आयोजना वा कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरूको समूहले आयोजना वा कार्यक्रम निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि आफूहरू मध्येबाट पालिकाद्वारा निर्धारित प्रक्रिया बमोजिम गठन गरेको समिति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले लाभग्राही समूहलाई समेत जनाउँछ ।

ट) **"सामाजिक परीक्षण"** भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५) मा उल्लेख भए अनुसारको लेखाजोखा सम्झनुपर्छ ।

ठ) **"सार्वजनिक परीक्षण"** भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५) बमोजिम पालिकाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम आयोजनाको लक्ष्य, उद्देश्य बजेट तथा यसबाट प्राप्त नतिजा, उपलब्धि र खर्च आदिको बारेमा सरोकारवालाहरूबिच जानकारी गराउने, लेखाजोखा गर्ने र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ ।

ड) **"गैरसरकारी संस्था"** भन्नाले यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापना भएका र पालिकाको सभाबाट आफ्नो कार्यक्रम स्वीकृत गराई पालिकासँग समन्वय राखी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गैरनाफामूलक संस्था सम्झनुपर्छ । यसलाई छोटकरीमा गै.स.स. भनिने छ ।

ढ) **"सामुदायिक संस्था"** भन्नाले जनचेतनासम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण, सिप विकास, वचत, कर्जा परिचालन, समावेशी विकास र सशक्तीकरण गर्ने उद्देश्यले निश्चित प्रक्रिया अवलम्वन गरी प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापना भएका संस्था तथा पालिकामा सूचीकृत भएका समुदायमा आधारित संस्था सम्झनुपर्छ ।

ण) **"योजना"** भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा २४ को उपदफा (१) मा उल्लेख भए बमोजिम गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको समग्र विकास

निर्माण सम्बन्धी तयार पारिएको आवधिक, वार्षिक र रणनीतिगत तथा विषयक्षेत्रगत योजना र यस्तै प्रकारका अन्य योजनालाई सम्झनुपर्छ ।

त) **"कार्यक्रम"** भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि पालिकाद्वारा तयार गरिएको क्षेत्रगत वा बहुक्षेत्रगत कार्यक्रम सम्झनुपर्छ ।

थ) **"आयोजना"** भन्नाले पालिकाले कुनै भौगोलिक क्षेत्र वा कार्यक्षेत्रमा निश्चित अवधि र लगानी रकम तोकी निर्धारित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार पारिएको आयोजना सम्झनु पर्छ।

द) **"अनुदान"** भन्नाले नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट पालिकालाई प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण, सशर्त, समपूरक तथा विशेष अनुदान, विभिन्न मन्त्रालय, कोष र दातृ निकायबाट उपलब्ध हुने वित्तीय, प्राविधिक एवं वस्तुगत सहयोगसमेत सम्झनु पर्छ ।

ध) **"लक्षित समूह"** भन्नाले आर्थिक रूपमा विपन्न वर्गका महिला एवं बालबालिका तथा आर्थिक र सामाजिक रूपमा पिछडिएका वर्गहरू (सबै जातजातिका विपन्न वर्गहरू, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी/जनजाति, भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरू, मधेसी, मुस्लिम तथा पिछडिका वर्ग) एवं नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले लक्षित समूह भनी तोकेका वर्ग एवं समुदाय सम्झनु पर्छ ।

न) **"सामाजिक जिम्मेवारी"** भन्नाले पालिकाले प्रचलित ऐन, नियमावली, निर्देशिका र कार्यविधि अनुसार समावेशी र समतामूलक विकासका लागि उपयुक्त नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने साथै लक्षित समूहलाई ध्यान दिई सेवा प्रवाह गर्ने दायित्वलाई जनाउँदछ ।

परिच्छेद-२
सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी संस्थागत व्यवस्था

४. सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

४.१ पालिकाले एक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यक्रम र त्यसको सामाजिक उपलब्धि तथा कार्यसम्पादनको लेखाजोखाका लागि वर्षमा एक पटक सामाजिक परीक्षण गर्नेछ । सामाजिक परीक्षणका सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्षलाई समेट्दै स्थानीय तहलाई ऐन तथा नियमावलीमा तोकेको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यसअनुसार सञ्चालित कार्यक्रम, आयोजनाले ल्याएको सामाजिक उपलब्धि र सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने संस्थागत क्षमता आदिको सामाजिक विकासका सूचकलाई आधार मानी लेखाजोखा गर्नु पर्नेछ ।

सामाजिक परीक्षण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पहिलो चौमासिकभित्र गरिसक्नु पर्नेछ तर कुनै कार्यक्रम/आयोजना विशेषको थप सामाजिक परीक्षण गर्नको लागि यो व्यवस्थाले बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।

४.२ पालिकाले दुई स्वतन्त्र विज्ञको समूहलाई सामाजिक परीक्षकको रूपमा सेवा करारमा नियुक्त गर्नेछ । कुनै परामर्शदाता संस्था, कम्पनी वा फर्मलाई समेत सामाजिक परीक्षकको रूपमा सेवा करारमा लिन सकिनेछ । संस्था वा कम्पनीलाई सामाजिक परीक्षकका रूपमा सेवा करारमा लिँदाको अवस्थामा उक्त संस्थागत निर्धारित योग्यता भएको विज्ञ उपलब्ध भएको हुनु पर्नेछ । निजहरूको कार्य विवरण र योग्यता अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको छ ।

४.३ सामाजिक परीक्षण कार्यको समन्वय तथा पालिका तथा सामाजिक परीक्षकलाई सहयोग आवश्यक देखिएमा देहाय अनुसारको सामाजिक परीक्षण समन्वय समिति गठन गर्न सकिनेछ :

क) पालिकाअध्यक्ष वा अध्यक्षको कार्य गर्न तोकिएको व्यक्ति : संयोजक

ख) पालिका उपाध्यक्ष : सदस्य

ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत : सदस्य

घ) महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख वा निजले तोकेको प्रतिनिधि : सदस्य

ङ) स्थानीय गै.स.स. वा सामुदायिक संस्था वा उपभोक्ता समितिको एक जना प्रतिनिधि :सदस्य

च) स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघबाट एक जना प्रतिनिधि : सदस्य

छ) यस समितिले तोकेको विषयगत कार्यालयको प्रमुख : सदस्य

ज) सामाजिक विकास क्षेत्र हेर्ने अधिकृत/कर्मचारी : सदस्य-सचिव

तर पालिकामा यस्तो समिति गठन नभएको अवस्थामा समेत परामर्शदाता वा विज्ञ (सामाजिक परीक्षक) मार्फत कार्यालय र विषयगत निकाय/कार्यालय/शाखाका कर्मचारीहरूको सहयोगमा सामाजिक परीक्षण कार्य सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-३
सामाजिक परीक्षण विधि र प्रतिवेदन

५. परीक्षण विधि

सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढङ्गबाट देहायका विधिहरू प्रयोग गरी पूरा गर्नुपर्नेछ:

५.१ सन्दर्भ सामग्री अध्ययन र समीक्षा:

सामाजिक परीक्षकले सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा स्थानीय तह सम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र निर्देशकहरू, स्थानीय तहको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य, आवधिक तथा वार्षिक योजना (विषयगत कार्यालयहरूको समेत), सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभावसम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना, नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक परीक्षणका प्रतिवेदनहरू, सामाजिक सुनुवाइ प्रतिवेदन, वार्षिक तथा चौमासिक प्रतिवेदनहरू, गत वर्षको सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन तथा अन्य आवश्यक सामग्रीको अध्ययन गर्नु पर्नेछ । त्यस्ता

सामग्रीहरूको अध्ययन पश्चात् स्थानीय तहले सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गरेनगरेको सम्बन्धमा समीक्षा र विश्लेषण गर्नु पर्नेछ ।

५.२ अन्तर्वार्ता, स्थलगत निरीक्षण, अवलोकन र समूह छलफल

सामाजिक परीक्षकले निम्न सूचकहरूका आधारमा पालिकाका पदाधिकारीहरू, शाखा प्रमुख, आयोजना प्रमुख, विषयगत कार्यालय प्रमुखसँग अर्धसंरचित (semi-structured) अन्तर्वार्ता लिनु पर्नेछ । अन्तर्वार्ताबाट समेटिन नसकेका विषयहरूका लागि सम्बन्धित कर्मचारीहरूको सानो समूह बनाई समूहगत छलफल गर्नु गराउनु पर्नेछ । आवश्यकताअनुसार स्थलगत निरीक्षण र अवलोकन गरी सामाजिक कार्य सम्पादनको अवस्था सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।

६. प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफल

अनुसूची २ र ३ मा उल्लिखित ढाँचामा आधारित प्रतिवेदन देहाय अनुसारको शीर्षकमा केन्द्रीकृत रही छलफलको लागि प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ । कार्यक्षेत्रको परिचय स्थानीय तहको प्राथमिकता तथा गत वर्षको मुख्यमुख्य उपलब्धिहरू र यस वर्षको मुख्य मुख्य उपलब्धीहरू सूचकहरूको आधारमा प्रस्तुत गर्ने :

- सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता
- समस्याहरू
- सुधारको लागि चाल्नुपर्ने कदम तथा सुझावहरू

७. प्रतिवेदन तयारी

छलफलमा उठेका सुझाव तथा निर्णयहरू र कार्ययोजनासहित प्रतिवेदन (अनुसूची ४ अनुसार) तयार गर्नु पर्नेछ ।

८. सामाजिक परीक्षणमा समावेश गराउनु पर्ने

विषयगत कार्यालय/निकायहरू र पालिकाको वार्षिक कार्यक्रम/आयोजनामा समावेश भएका गैरसरकारी संस्थाहरूको हकमा स्थानीय तहकै अभिन्न अङ्गको रूपमा सामाजिक परीक्षणमा समावेश गर्नुपर्नेछ ।

९. सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतिको तयारी

- अनुसूची २ र ३ अनुसारको प्रतिवेदन स्थानीय भेलामा प्रस्तुत गरिनेछ ।
- सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यक्रममा उपस्थित हुन पालिका प्रमुख, सरोकारवालाहरू तथा वास्तविक उपभोक्ताका प्रतिनिधिहरू (वर्तमान पदाधिकारीहरू, नागरिक समाज, राजनैतिक दलहरू, प्रमुख करदाताहरू, पूर्व जनप्रतिनिधिहरू, पिछडिएका वर्ग, बालबालिका, महिला प्रतिनिधि, स्थानीय गै.स.स., टोल विकास संस्था, सामुदायिक संस्थाहरू, बुद्धिजीवीहरू) सँग अन्तरक्रियाका लागि आह्वान गर्नु पर्नेछ ।

लेकम गाउँपालिका

- सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने कार्यक्रममा सहभागी हुन उपलब्ध सञ्चारका माध्यमहरूद्वारा सर्वसाधारण नागरिकलाई समेत आमन्त्रण गर्नु पर्नेछ ।
- भेला पालिका प्रमुखको अध्यक्षतामा बस्नेछ ।

१०. सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यक्रम सञ्चालन विधि

- सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यक्रममा सहभागीहरूको उपस्थिति पुस्तिका राख्नु पर्नेछ । उक्त पुस्तिकामा सहभागीहरूको नाम, पद, ठेगाना तथा प्रतिनिधित्व गरेको संस्था उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- कार्यक्रमको प्रारम्भमा सहभागीहरूलाई कार्यक्रमको उद्देश्य, सञ्चालन विधि, समय र आचारसंहिताबारे जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- सामाजिक परीक्षकले अनुसूची-२ र अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरिएको विवरण प्रस्तुत गर्नेछ ।
- कार्यक्रममा प्रतिवेदन विवरण प्रस्तुत भएपछि सामाजिक परीक्षण समन्वय समितिको तर्फबाट कार्यक्रमका सहभागीहरूसमक्ष निम्नप्रकारका प्रश्नहरू क्रमशः राखी खुला छलफलको माध्यमबाट सहभागीहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव आह्वान् गर्नुपर्दछ ।
- पालिकाले गरेका नीतिगत निर्णय तथा प्रक्रियागत सुधारले पारेको प्रभाव सूचकको आधारमा
- पालिकाले गरेका विकास योजनाहरूमा जन सहभागिताको स्थिति
- पालिकाले समयमा सेवा सुविधा दिन नसकेको अवस्थामा जनताले भोग्नु परेका समस्याहरू
- पालिकाको तर्फबाट पेश गरेको विवरणप्रतिको विश्वसनीयता
- बालबालिका, महिला, दलित, जनजाति, गरिब, जेष्ठ नागरिक तथा पिछडिएका वर्गलाई मूलधारमा ल्याउन गरेका प्रयासहरूको प्रभावकारिता
- पालिकाले दिएको सेवाको गुणस्तर, दस्तुर, सेवा दिन लगाएको समय र कार्य सम्पादनको स्तर
- सामाजिक उत्तरदायित्व पूरा गर्न पालिकाको वर्तमान कार्य तथा कार्यशैलीमा सुधार ल्याउन

प्राप्त सुझावहरू

- सहभागीहरूले कार्यक्रममा राखेका विचार, सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरूलाई सामाजिक परीक्षण समन्वय समितिका पदाधिकारीहरू तथा सामाजिक परीक्षकले टिपोट गरी राख्नु पर्दछ । सहभागीले राखेका जिज्ञाशा तथा विचार पालिका तथा सामाजिक परीक्षकले स्पष्ट पार्नु पर्नेछ ।
- सामाजिक परीक्षण कार्यक्रममा उठेका विषयवस्तुहरूको आधारमा सामाजिक परीक्षकले सार संक्षेप तयार गरी प्रतिवेदनमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

लेकम गाउँपालिका

परिच्छेद-४
प्रतिवेदन कार्यान्वयन

११. प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने

सामाजिक परीक्षकले सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन अनुसूची-४ अनुसार पालिकाको प्रमुख समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

१२.प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने

कार्यपालिकाले सो प्रतिवेदन सभामा पेश गरी मुख्य मुख्य बुँदाहरूलाई (सकरात्मक तथा सुधारात्मक) विश्लेषण गरी सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ । सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदनले औंल्याएका कमीकमजोरीहरू भविष्यमा नदोहोरिने गरी सुधार गर्न पालिकाले नीतिगत निर्णय गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-५
आचारसंहिता

१३. आचारसंहिता

सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिने कार्यक्रममा उपस्थित आयोजक, सहजकर्ता तथा सहभागीहरूले निम्नअनुसारको आचारसंहिता पालना गर्नुपर्दछः–

- विषयवस्तुमा मात्र केन्द्रित रही छलफल गर्ने ।
- तथ्याङ्क र सूचनाको आधारमा रही विचार राख्ने ।
- निजी वा व्यक्तिगत कुरामा टिप्पणी नगर्ने तथा व्यक्तिगत आक्षेप नलगाउने ।
- सहभागिहरूले व्यक्त गरेका विचारमा प्रतिवाद नगर्ने, प्राप्त प्रतिक्रिया,सुझाव तथा टिप्पणीलाई सकरात्मक रुपमा लिने ।
- व्यक्ति वा संस्थाको सार्वजनिक मर्यादा र शिष्टाचारलाई कायम राख्ने ।
- सहभागीहरूलाई विचार राख्न प्रोत्साहन गर्ने र विचारका लागि धन्यवाद दिने ।
- सामाजिक परीक्षकले बोल्ने समय दिएपछि मात्र सहभागीहरूले आफ्ना विचार राख्ने।
- बोल्दा पालैपालो बोल्ने र एउटा व्यक्तिले एकपटक मात्र बोल्ने ।
- आफ्नो कुरालाई छोटकरीमा स्पष्ट रूपमा राख्ने र बिचमा अर्काको कुरा नकाट्ने ।

१४. कागजात उपलब्ध गराउनुपर्ने

सामाजिक परीक्षण समन्वय समिति तथा सामाजिक परीक्षकले मागेको विवरण, तथ्याङ्क, सूचना तथा कागजात पालिका, विषयगत कार्यालय, गै.स.स. तथा अन्य संस्थाले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-६
विविध

१५. गै.स.स. तथा अन्य सार्वजनिक संस्थाहरूको सामाजिक परीक्षण कार्यविधि

गै.स.स. तथा अन्य सार्वजनिक संस्थाहरूले पनि सामाजिक परीक्षण गर्दा यस कार्यविधिको प्रयोग गर्न सक्नेछन् । सो गर्न गराउन पालिकाले समन्वय र सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

१६. थपघट र हेरफेरः

यस कार्यविधिको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा, अवरोध र अस्पष्टता भएमा त्यस्तो बाधा/अड्चन फुकाउने प्रयोजनका लागि कार्यपालिकाले यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार व्याख्या, थपघट, संशोधन वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

१७. खारेजी तथा बचाउ

यस कार्यविधिको कुनै प्रावधान प्रचलित कानुन एवं स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण ऐन २०७४ सँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।

लेकम गाउँपालिका

अनुसूची १
(बुँदा ४.२ सँग सम्बन्धित)
सामाजिक परीक्षकसम्बन्धी व्यवस्था

पालिकाले एक वर्षसम्म सम्पादन गरेका कामहरूबाट केकति सामाजिक विकास भयो अथवा निकायको सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गर्न सम्पादन भएका कामहरू, उपलब्धिहरू र प्रभावहरूको लेखाजोखा गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सामाजिक परीक्षकको रूपमा प्रत्यक्ष दुई विज्ञको समूहलाई सामाजिक परीक्षकको रूपमा सेवा करारमा नियुक्त गर्नेछ । कुनै संस्था वा कम्पनीलाई समेत सामाजिक परीक्षकको रूपमा सेवा करारमा लिन सकिनेछ । संस्था वा कम्पनीलाई सामाजिक परीक्षकका रूपमा सेवा करारमा लिँदाको अवस्थामा निर्धारित योग्यता भएको मानव स्रोत भएको हुनु पर्नेछ ।

१. सामाजिक परीक्षकको योग्यता

- स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण भई सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभव प्राप्त
- सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी अनुशिक्षण प्राप्त
- लेकम गाउँपालिकाको कार्यक्रम वा आयोजनामा प्रत्यक्ष संलग्न नरहेको

२. पारिश्रमिक

सामान्यतया सामाजिक परीक्षणका लागि ३० दिनको कार्य तय गरी आर्थिक नियमावली अनुसार सेवा तथा पारिश्रमिक तय गर्न सकिनेछ ।

३. सामाजिक परीक्षकका कामहरू

सामाजिक परीक्षणका कामलाई ३ चरणमा विभाजन गरिएको छ :

क) **तयारी:** यस चरणमा निजले बाह्य वा आन्तरिक रूपमा सूचना सङ्कलन गर्नु पर्नेछ । सामाजिक परीक्षकले सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा यस पालिकासम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र निर्देशिकाहरू, स्थानीय तहको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य, आवधिक तथा वार्षिक योजना(विषयगत कार्यालयहरूको समेत), सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभावसम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना, नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक परीक्षणका प्रतिवेदनहरू, सामाजिक सुनुवाइ प्रतिवेदन, वार्षिक तथा चौमासिक प्रतिवेदनहरू, गत वर्षको सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन तथा अन्य आवश्यक सामग्रीको अध्ययन गर्नु पर्नेछ ।

ख) **विवरण तयारी तथा प्रस्तुति:** लेकम गाउँपालिकाको सामाजिक कार्यसम्पादनका विषयमा स्पष्ट भएपछि स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरू, कार्यालय प्रमुख, शाखा तथा आयोजना प्रमुख, विषयगत कार्यालय प्रमुख तथा जिम्मेवार कर्मचारीसँग अर्धसंरचित (semi-structured) अन्तर्वार्ता लिनु पर्नेछ । अन्तर्वार्ताबाट समेटिन नसकेका विषयहरूका लागि सम्बन्धित कर्मचारीहरूको सानो समूह बनाई समूहगत छलफल गर्नु गराउनु पर्नेछ । तिनीहरूको सम्पादनको अवस्था, प्रमुख समस्या, चुनौती र भावी कार्यदिशाका बारेमा गहन

अध्ययन गरी सो समेत अनुसूची २ र ३ अनुसारको विवरण तयार गर्नु पर्नेछ । अन्त्यमा सम्पूर्ण सरोकारवालाको भेलामा सो विवरण प्रस्तुत गरी छलफल गर्नु पर्नेछ ।

ग) **प्रतिवेदन चरण:** सरोकारवालाहरूको भेला पश्चात् सामाजिक परीक्षकले अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ । भेलामा उठेका सुझाव तथा निर्णयहरू र कार्ययोजनासहित भेलाअध्यक्षलाई प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ ।

लेकम गाउँपालिका

अनुसूची-२
(बुँदा १० सँग सम्बन्धित)
लेकम गाउँपालिका
सामाजिक परीक्षकको प्रतिवेदन
(बृहत् छलफलमा प्रस्तुत गरिने)

लेकम गाउँपालिका

१. पालिकाको परिचय (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
२. स्थानीय तहको प्राथमिकता तथा लक्ष्यहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
३. गत वर्षको मुख्यमुख्य उपलब्धिहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
४. यस वर्षका मुख्यमुख्य उपलब्धिहरू (सूचकको रूपमा प्रस्तुत गर्ने):
५. सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गतको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
स्वास्थ्य			
स्वास्थ्य चौकी एक घण्टाभित्र पैदल वा यातायात पहुँच भएको घरधुरी संख्या			
५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको प्रतिशत			
खोपमा पहुँच भएको जनसंख्या (१ वर्ष मुनिका बालबालिकाको आधारमा)			
४ पटक गर्भवती जाँच गरिएको महिलाको संख्या (प्रतिशत)			
दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट प्रसुती गरिएका महिलाको संख्या			
झाडापखालाबाट मृत्यु हुने बालबालिकाको संख्या			
सब हेल्थपोस्ट वा हेल्थपोस्ट सेवा लिने घरधुरी परिवार संख्या			
शिक्षा			
आधा घण्टाभित्र प्राथमिक विद्यालय नपुग्ने बालबालिकाको संख्या			
पूर्वप्राथमिक शिक्षामा खुद भर्नादर			
प्राथमिक विद्यालयमा पहुँच नभएका			
कक्षा १ मा खुद भर्नादर छात्र/छात्रा			
प्राथमिक तहमा कक्षा छोड्ने, कक्षा दोहोर्याउने र कक्षा उत्तीर्ण हुने दर			
प्राथमिक तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या			
बाह्य सहयोगमा निर्मित विद्यालय कोठा संख्या			
स्थानीय तहबाट निर्मित विद्यालय कोठा संख्या			
दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच			

लेकम गाउँपालिका

प्रति कक्षाकोठा विद्यार्थी संख्या			
खानेपानी तथा सरसफाइ			
स्वच्छ पानी पुगेको परिवार संख्या वा प्रतिशत			
शौचालय भएको संख्या वा प्रतिशत			
खानेपानी सुविधा भएको प्राथमिक विद्यालय			
शौचालय भएको परिवार संख्या			
सुधारिएको चुलो भएको परिवार संख्या			
बालबालिका, महिला तथा समावेशी क्षेत्र			
बाल विवाहको संख्या			
सामाजिक विकृति, विसङ्गति			
सामाजिक सुरक्षा (जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्ग, पिछडिएको क्षेत्र तथा लोपोन्मुख जाति)			
जनचेतना तथा गरिबी निवारण			
बालश्रमको अवस्था			
बाल क्लबहरूको अवस्था			
महिला हिंसा			
रोजगारीको अवस्था			
स्वरोजगारका प्रयासहरू			
गरिबी निवारणका प्रयासहरू			
सामाजिक परिचालन			
वातावरण सुधारका प्रयासहरू			
एच.आई.भी. र एड्स			
विकासमा समान सहभागिता सेवाहरूमा पहुँच			
स्थानीय बजार पुग्न लाग्ने समय			
कृषि सेवा केन्द्र जान लाग्ने समय			
भौगोलिक क्षेत्र, महिला, पिछडिएका तथा सीमान्त वर्गको सङ्ख्या, निजहरूले पाएको सेवा तथा दिइएका विशेष अवसरहरू			
संस्थागत क्षमता			
जनशक्ति			
नीति तथा कार्यक्रम			
भौतिक व्यवस्था			
समन्वय र सहकार्यका प्रयासहरू			
अन्य सामाजिक सम्पादनका क्षेत्रहरू			

६. गत वर्षमा भोगेका समस्याहरू(बुँदागत रूपमा लेख्ने):

७. सुधारको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझाव (बुँदागत रूपमा लेख्ने):

सामाजिक परीक्षकको नाम :

दस्तखत :

संस्थाको नाम (यदि संस्था भएमा):

मिति :

लेकम गाउँपालिका

अनुसूची-३
(बुँदा १० सँग सम्बन्धित)
लेकम गाउँपालिका
सामाजिक परीक्षकको प्रतिवेदन
(बृहत् छलफलमा प्रस्तुत गरिने)

१. विषयगत कार्यालय/गैरसरकारी संस्थाको नाम :

२. लक्ष्य
   क.
   ख.
   ग.
   घ.

३. मुख्य उद्देश्य (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
   क.
   ख.
   ग.
   घ.

४. गत आर्थिक वर्षमा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत

५. सरोकारपक्षको चाहना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन विगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रक्रियागत सुधारहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
क.
ख.
ग.
घ.

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता:

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	सूचक सहितको कामको विवरण

लेकम गाउँपालिका

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेका समस्याहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
क.
ख.
ग.
घ.

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):
क.
ख.
ग.
घ.

सामाजिक परीक्षकको नाम :

दस्तखत :

संस्थाको नाम (यदि संस्था भएमा):

मिति :

लेकम गाउँपालिका

अनुसूची-४

(बुँदा ११ सँग सम्बन्धित)

सामाजिक परीक्षकले पालिका प्रमुखसमक्ष पेश गर्ने प्रतिवेदनको ढाँचा

श्री लेकम गाउँपालिका

१. पृष्ठभूमि

२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य

३. अध्ययन विधि

४. अध्ययनको सीमा

५. बृहत् छलफल कार्यक्रमको विवरण

क) मिति :

ख) स्थान :

ग) समय :

६. पालिका र विषयगत कार्यालयको विवरण संलग्न राख्ने (अनुसूची २ र ३)

७. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सबल पक्षहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):

८. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती तथा कमीकमजोरीहरू (बुँदागत रूपमा लेख्ने):

९. सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गर्न पालिकाले चाल्नु पर्ने कदमहरू वा सुझावहरू

सामाजिक परीक्षकको नाम :

दस्तखत :

संस्थाको नाम (यदि संस्था भएमा):

मिति :

आज्ञाले

अर्जुन सुवेदी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

लेकम गाउँपालिका